

Hoofdhuidkoeling

Kanker is een ziekte met ingrijpende gevolgen. Naast lichamelijke en emotionele problemen die de ziekte met zich meebrengt, kan ook uw uiterlijk veranderen door b.v. haaruitval als gevolg van chemotherapie. U bent onder behandeling voor een aandoening, waarbij chemotherapie gebruikt zal worden die vrijwel zeker als bijwerking haaruitval zal geven. U kunt uw arts of VSO (verpleegkundig specialist oncologie) vragen of u in aanmerking komt voor het gebruik van de hoofdhuidkoeling.

Waarom de hoofdhuidkoeler?

Om haaruitval mogelijk te voorkomen of te verminderen bestaat de mogelijkheid om de hoofdhuidkoeler te dragen tijdens de behandeling met chemotherapie, zodat u mogelijk geen pruik hoeft te dragen.

Wat is een hoofdhuidkoeler?

De hoofdhuidkoeler is een kap die op uw hoofd wordt geplaatst. Deze kap is door middel van slangen verbonden aan een koelapparaat. Dit apparaat pompt koude vloeistof door de kap.

Hoe werkt de hoofdhuidkoeler?

In de kap zit een speciale koelvloeistof die door de kap circuleert om de temperatuur van de hoofdhuid te verlagen naar circa 18 graden Celcius. Hierdoor wordt de bloedtoevoer naar de haarwortels verminderd, waardoor minder cytostatica de haarwortels bereikt.

- U draagt de koelkap voor, tijdens en na het toedienen van cytostatica.
- De chemotherapie start na 30 minuten nadat de kap op uw hoofd is geplaatst.
- De kap blijft na de behandeling nog 90 minuten op uw hoofd geplaatst. De gehele tijdsduur van het koelen is afhankelijk van uw behandeling.

Vorbereiding en behandeling met de Paxman hoofdhuidkoeler

Voordat de behandeling gaat starten komt u bij de oncologieverpleegkundige op de afdeling Oncologie. De verpleegkundige maakt met u kennis en meet de onderste en bovenste koelkap tijdens het intakegesprek aan voordat u gaat starten met de behandeling.

Hoe werkt het?

- Haarspelden en oorbellen dient u te verwijderen.
- U mag geen haarlak gebruiken.
- De aangemeten kap wordt op uw hoofd geplaatst, eventueel gefixeerd met enkele gazen, om direct contact van de hoofdhuid met de kap te voorkomen. Vervolgens wordt de juiste maat overkap over de kap getrokken, het geheel moet goed aansluiten op het *gehele* hoofd. Eventueel komt over de overkap nog een bandje zodat het geheel goed blijft zitten tijdens de behandeling.

Bijwerkingen

- Haaruitval zal niet altijd (volledig) voorkomen kunnen worden. Eventueel kan de conditie van het haar afnemen, de meeste patiënten ervaren dat het haar dunner en brozer wordt. Er is geen garantie te geven dat bij u haaruitval zodanig wordt voorkomen dat u geen pruik nodig heeft. Mocht het haar na de 1^e hoofdhuidkoeling toch gaan uitvallen, adviseren we dat u de 2^e hoofdhuidkoeling ondergaat. Omdat de ervaring is dat het haarverlies na de 2^e hoofdhuidkoeling niet verergert, maar stabiliseert.
- De eerste 10 minuten dat u de kap op uw hoofd heeft, wordt de kou het meest nadrukkelijk ervaren. Omdat het lichaam moet wennen aan de overgang van de hoofdhuidtemperatuur van 37°C naar 18°C. Er kan hoofdpijn optreden, welke zelden met een pijnstiller (Paracetamol) behandeld hoeft te worden.

Adviezen

Het is niet precies bekend welke factoren er toe kunnen bijdragen om hoofdhuidkoeling succesvol te maken. De resultaten van de koeling verschillen per persoon. In Engeland, waarin 2/3 van alle ziekenhuizen hoofdhuidkoeling wordt toegepast, worden aan de patiënten diverse adviezen gegeven die mogelijk bijdragen aan het behoud van het haar. De adviezen hebben betrekking op de verzorging van het haar, wanneer deze dunner wordt of wanneer de conditie van het haar verslechtert als gevolg van chemotherapie.

Deze adviezen zijn als volgt:

- Gebruik alleen milde haarproducten zoals babyshampoo om uitdroging van het haar of de hoofdhuid te voorkomen.
- Gebruik een crèmespoeling of conditioner.
- Was het haar minder vaak (b.v. om de 2 dagen).
- Droog uw haar door het droog te deppen i.p.v. het droog te wrijven.
- Kam uw haar voorzichtig, gebruikmakend van een zachte (baby)borstel of een kam met veel ruimte tussen de tanden.
- Voorkom blootstelling aan warmte van haardroger, föhn of krultang aangezien het gebruik daarvan het haar droog kan maken, waardoor het eerder breekt.
- Voorkom het trekken aan het haar door vlechten of het strak bijeenbinden met een elastiekje/haarklem.
- Een zachte massage van de hoofdhuid kan de bloedtoevoer van de haarfollikels (haarzakje) verbeteren.
- Indien de hoofdhuid droog wordt kan gebruik gemaakt worden van vochtinbrengende crème of natuurlijke oliën.
- Voorkom beschadiging van het haar door chemicaliën, zoals permanentvloeistof.
- Kleur het haar alleen met natuurlijke producten, gebruik een milde kleurshampoo.
- Indien u een bezoek brengt aan de kapper: vraag naar minimaal gebruik van schadelijke stoffen voor het haar.

Veel gestelde vragen over hoofdhuidkoeling

Er zijn enkele vragen die regelmatig gesteld worden door patiënten. Hieronder vindt u enkele vragen met bijbehorende uitleg.

Zal ik mijn haar behouden?

Het resultaat is voor elke patiënt verschillend (type cytostatica, dosering, type haar zoals haardikte/structuur). U weet pas of hoofdhuidkoeling bij u werkt wanneer u deze behandeling geprobeerd heeft. Er zal als gevolg van de chemotherapie altijd wat meer haaruitval optreden dan u gewend bent.

Is het verstandig om een pruik te bestellen?

We kunnen helaas niet garanderen dat haaruitval bij u zodanig voorkomen kan worden dat u geen pruik nodig heeft. Wij adviseren uit voorzorg wel een pruik aan te laten meten. Bij haarwerk specialisten kunt u afspreken dat u de pruik niet hoeft af te nemen als er geen of weinig haaruitval is.

Is de koude temperatuur op de hoofdhuid te verdragen?

De koude is in het begin onprettig, maar na ongeveer 10 minuten treedt er gewenning op en wordt het in het algemeen goed verdragen.

Wordt de rest van mijn lichaam koud?

In het algemeen komt dit niet voor. Het advies is wel om warme kleding te dragen bij voorkeur een coltrui. Indien u last krijgt van de koude dan kunt u om een deken/kruik of een warm drankje vragen.

Kan er sprake zijn van bevriezing van de hoofdhuid?

Nee, er zijn tijdens de ontwikkeling van de koelkap maatregelen getroffen om bevriezing te voorkomen.

Is het pijnlijk?

Nee.

Krijg ik hoofdpijn?

In het algemeen niet, echter sommige patiënten krijgen hier wel last van. Mocht u last krijgen van hoofdpijn dan kan de verpleegkundige u een Paracetamol tablet geven. Het advies kan zijn om voor de volgende behandeling dat u hoofdhuidkoeling krijgt de Paracetamol tablet voor de koeling in te nemen.

Kan ik bewegen tijdens de koeling/uitvoering van de koeling?

Zitten, opstaan of gaan liggen is geen enkel probleem. Echter kunt u niet rondlopen als de kap aan het koelapparaat is gekoppeld.

Wat gebeurt er als ik naar het toilet moet?

De kap kan worden losgekoppeld van het koelapparaat zodat u naar het toilet kunt gaan. *Echter de kap dient zo snel mogelijk weer aangesloten te worden aan het koelapparaat, aangezien bij een onderbreking van langer dan 10 minuten het beoogde resultaat van haaruitval weg valt.*

Beschadigt mijn haar gedurende de uitvoering van de koeling?

Door de koeling wordt de conditie van het haar op geen enkele wijze beïnvloed, echter de uitwerking van cytostatica heeft dat wel op het haar. Het haar kan hierdoor broos en breekbaar worden.

Overige praktische onderwerpen

Het type haar van de patiënt heeft invloed op het resultaat van de koeling. Bij kroezend haar of erg dik haar is het resultaat over het algemeen minder, eventueel kan het haar nat gemaakt worden voor de start van de koeling. (De reden hiervoor is dat het haar onder de kap past en dat het haar wordt gekoeld).

Meer weten?

Mocht u na aanleiding van deze folder nog vragen of nader informatie over hoofdhuidkoeling willen, kunt u terecht bij:

- De oncologieverpleegkundige, ☎ (036) 868 8559
- VSO (verpleegkundig specialist oncologie), ☎ (036) 868 8716
- Uw specialist/oncoloog

U kunt extra informatie vinden via de website: www.geefhaareenkans.info.